

Милка ПЕТРОВА
Јованка ДИМОВА

ПРИМЕНА НА ПРОГРАМИРАНА НАСТАВА ВО VIII ОДДЕЛЕНИЕ

НАСТАВНА ТЕМА: Македонија во Втората светска војна

НАСТАВНА СОДРЖИНА: НОВ во Македонија 1943-44 година

ТИП НА ЧАСОТ: Обработка на нова наставна содржина

ОБРАЗОВНИ ЗАДАЧИ: Стекнување на нови знаења за создавањето на македонската војска, за значењето на Манифестот на Главниот штаб на НОВ и ПОМ, целите и задачите на Февруарскиот поход и за ослободувањето на Македонија.

ВОСПИТНИ ЗАДАЧИ: Да се развие љубов кај учениците за националната историја, за развој на патриотски и слободарски чувства.

ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЧИ: Негување на творечкото и критичкото мислење на учениците во сите фази на наставната работа преку самостојно учење. Поединечна иновација - оспособување на учениците за самостојно учење по пат на откривање.

НАСТАВНИ ФОРМИ И МЕТОДИ: Монолошка, дијалогска метода и програмирана форма на работа.

НАСТАВНИ СРЕДСТВА: Програмиран материјал (Упатство за работа на ученикот, програмирани содржини, клуч на точни одговори, контролни прашања, графофолии со повратна информација на точни одговори и карта на Февруарскиот поход)

ТЕК НА ЧАСОТ

ВОВЕДЕН ДЕЛ: Со неколку прашања наставникот ги воведува учениците во новата наставна содржина. Им се поделува програмираниот материјал со кратко усмено упатување за работа и учење со него.

ГЛАВЕН ДЕЛ: Преку самостојна работа учениците имаат можност врз основа на своите интелектуални способности, индивидуално да откриваат и усвојуваат нови знаења.

ЗАВРШЕН ДЕЛ: Се врши проверка на усвоените знаења од новата наставна содржина со помош на контролни прашања, а повратната информација се добива преку графофолијата.

УПАТСТВО ЗА РАБОТА

- За да ја совладате полесно и побрзо новата наставна единица, потребно е да се придржувате на следните постапки.
- Материјалот од наставната содржина е поделен на повеќе логички целини.
- Внимателно прочитај го секој текст!
- На крајот од секој текст имаш прашања од соодветната логичка целина.
- Одговори на поставените прашања!
- На крајот ќе бидете проверени преку контролни задачи, затоа трудете се да научите што повеќе и на сите прашања да постигнете што подобри резултати.
- Во работата ви посакувам најдобар успех.

НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНАТА ВОЈНА ВО МАКЕДОНИЈА ОД 1943-44 ГОД.

Дидактички чекор бр. 1

Во втората половина на 1943 година, партизанските одреди воделе тешки борби со побројниот и подобро наоружаниот окупатор. Со голема упорност и пожртвуваност, тие успеале да го протераат од реонот на **Маврово, Кичево и Дебарца** и да постават контрола на територијата од **Гостивар, преку Дебар до Струга и Охрид.**

Одговори на следното прашање!

1. Каде се протегаше слободната територија создадена во втората половина на 1943 година? _____

Дидактички чекор бр. 2

Паралелно со успешните борбени акции, бројот на борците постојано растел, а се зголемувало и количеството оружје, кое тие го одземале од окупаторот. Тоа овозможило создавање на поголеми воени единици.

На **18 август 1943 година**, на планината **Славеј** се формирала првата поголема воена единица, баталјонот **“Мирче Ацев”**. Во него влегле борците од партизанскиот одред **“Даме Груев”**, а биле приклучени и новодојдените партизани.

Одговори на следните прашања!

1. Кога и каде беше формирана првата регуларна единица (баталјонот “Мирче Ацев”) на македонската војска?
 - а) Кога (ден, месец и година) _____
 - б) Место (каде) _____

Дидактички чекор бр. 3

По капитулацијата на фашистичка Италија (8. 09. 1943), се создале поповолни услови за борба. Борците од македонската војска разоружале голем број италијански војници и го заплениле нивното оружје и опрема. Приливот на нови борци се зголемил. Се создале и нови баталјони. Така во текот на септември и октомври 1943 година дејствувале девет баталјони и повеќе партизански одреди.

Одговори на следното прашање!

1. Колку баталјони дејствувале во текот на септември и октомври 1943 година на територијата на Македонија?

Дидактички чекор бр. 4

На **11 ноември 1943** година во **с. Сливово**, во **Дебарца**, се формирала Првата македонско - косовска бригада. Таа имала околу 800 борци од кои повеќето биле од Македонија, но имало и од Косово и од други делови на Југославија. Подоцна се формирале уште неколку бригади, а со тоа продолжило формирањето на регуларната македонска војска.

Одговори на следните прашања!

1. Кога (ден, месец и година) е формирана Првата македонско-косовска бригада? _____
2. Каде (место)? _____
3. Колку борци имала таа? _____

Дидактички чекор бр. 5

Главниот штаб на НОВ и ПОМ во октомври 1943 година, кога македонската војска постигнувала воени успеси, објавил документ, познат како **Манифест на НОВ и ПОМ**. Тој бил програмски документ во кој раководството на НО војна ги изнело целите на борбата. Тие **биле, национално ослободување и создавање на македонска држава**. Подоцна, изнесените цели во документот се вградени во одлуките на Второто заседание на АВНОЈ, со кои Македонија станала рамноправна држава во рамките на југословенската федерација.

Манифестот ги повикал сите народи и национални малцинства, кои живееле во Македонија, да стапат во борбата за ослободување на заедничката татковина. Во ослободителното движење постоело и мислење дека прашањето за обединување на Македонија во Манифестот требало повторно да се постави. Тоа било праведно барање на дел од македонската интелигенција, но условите за тоа сèуште не биле поволни.

Манифестот одиграл значајна улога. Тој придонел за натамошен развој на ослободителната војна.

Одговори на следните прашања!

1. Кога е објавен Манфиестот на ГШ на НОВ и ПОМ?

2. Кои биле програмските цели на Манифестот?

Дидактички чекор бр. 6

Зимата 1944 година Главниот штаб на НОВ и ПОМ со воените единици се наоѓале во реонот на планината Кожув. Со цел да се разгори вооружената борба во Централна и Источна Македонија, бил изработен план за изведување на **Февруарскиот поход**. За негово изведување биле одредени: Првата македонско-косовска бригада, Втората македонска бригада и групата баталјони на чело со Главниот штаб.

Одговори на следното прашање!

1. Со каква цел е изработен планот на Февруарскиот поход?

Дидактички чекор бр. 7

Според планот Февруарскиот поход започнал на **31 јануари 1944** год. Првата македонско-косовска бригада тргнала од селото Бахово (Егејска Македонија) и по многу лоши временски услови, без доволно храна и муниција, водејќи непрестајни борби со бугарскиот окупатор се пробила до Богомила (Велешко). Не можејќи да го продолжи борбениот пат, по изминатите близу 300 километри, била приморана да се врати во Егејскиот дел на Македонија. Овој борбен пат кој траел 14 дена е познат како **Февруарски поход**. Бидејќи бил прекинат во реонот на Богомила уште е познат како **Богомилски поход**.

Одговори на следните прашања!

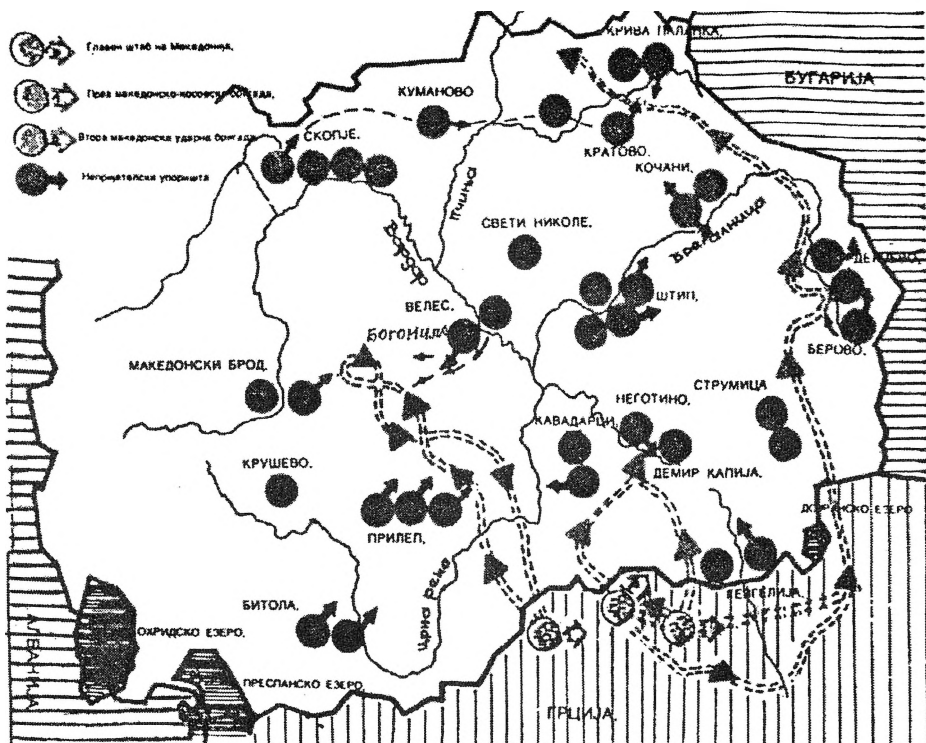
1. Во кој временски период се одвивал Февруарскиот поход?

2. Под кое име уште е познат Февруарскиот поход? (види ја картата)

Дидактички чекор бр. 8

Втората македонска бригада водела успешни борби во Тиквешко, Гевгелиско и во Повардарието, штитејќи го пробивањето на Првата македонско-косовска бригада.

Групата баталјони со која се наоѓал и Главниот штаб на НОВ се про- биле преку планината Беласица, Плачковица и Осогово и стигнале до

На картава е означен патот на Првата македонско-косовска бригада, Втората македонска бригада и третата група баталјони со Главниот штаб на НОВ во Февруарскиот поход во 1944 година

реонот на планината Козјак, каде што воделе борби со непријателските четнички единици.

Февруарскиот поход немаше голем воен успех, но придонесе за придобивање на нови борци. Тој е познат по големата храброст на борците во борбата која се водеше во тешки временски и други услови.

Одговори на следното прашање!

1. Кои други единици учествувале во Февруарскиот поход?

- а) _____
- б) _____

Дидактички чекор бр. 9

Пролетта 1944 година окупаторот во Македонија превзел нови борбени офанзивы. Неговата цел била да се зацврсти на линијата што обезбедувала повлекување од Грција и Албанија преку комуникациите во Македонија. Од друга страна, Главниот штаб на НОВ на Македонија планирал офанзива за ослободување на Македонија. Таа е позната како

Пролетна или Мајска офанзива. Офанзивата траела од 25 април до 19 јуни 1944 година. Во оваа офанзива Првата македонско-косовска бригада ја повратила загубената слободна територија во Западна Македонија. Втората македонска бригада водела борби во реонот на Повардарието, Прилеп и Битола, а Третата бригада во реонот на Куманово, Крива Паланка и делови од Југоисточна Србија. За време на Пролетната офанзива се воделе успешни борби, се формирале нови бригади и се извршила реорганизација на војската.

Дополни го испуштено!

Во Пролетната офанзива која траела од _____ до _____ во Западна Македонија борбите ги водела _____ бригада.

Дидактички чекор бр. 10

Есента 1944 година се воделе завршни операции за ослободување на Македонија. Биле ослободени многу македонски градови. Се одвивала успешна соработка со воени единици од Србија и од Бугарија која поминала на страната на антифашистичките сили. Со операциите за ослободување на **Тетово и Гостивар**, завршило конечното ослободување на Македонија на **19 ноември 1944 година**. Во завршните операции бројот на војската достигнал околу 100 илјади.

Одговори на следните прашања!

1. Кои се последни ослободени градови во Македонија?

2. Кога конечно Македонија е ослободена од окупаторот?

Дидактички чекор бр. 11

По ослободувањето на Македонија, единици на македонската војска, во рамките на **XV корпус** се вклучиле во борбите за ослободување на Југославија. Борбите биле продолжени за ликвидирање на некои одметнички групи од албанската националност во Западна Македонија. Кај одделни воени единици постоела желба, наместо кон север, борбите да ги насочат кон југ за ослободување на Егејскиот дел на Македонија. Големите сили (Велика Британија и САД) не го дозволувале тоа. Во тогашните услови таквите замисли биле неостварливи.

Дополни го пропуштено во реченицата!

1. За конечно ослободување на Југославија од Македонија бил испратен _____ корпус составен од македонски борци.

2. Зошто македонските единици не се упатиле да го ослободат Егејскиот дел од Македонија? _____

ПОВРАТНА ИНФОРМАЦИЈА

- I 1. Слободната територија се простирала од Гостивар преку Дебар до Струга и Охрид.
- II а) 18 август 1943 година
б) на планината Славеј
- III 1) Девет баталјони
- IV 1) 11 ноември 1943 година
2) Во селото Сливово (Дебарца)
3) 800 борци
- V 1) Во октомври 1943 година
2) Национално ослободување и создавање на македонска држава.
- VI 1) Со цел да се разгори вооружената борба во Централна и Источна Македонија.
- VII 1) Во текот на месец февруари
2) Богомилски поход
- VIII а) Втората македонска бригада
б) Групата баталјони на чело со Главниот штаб на НОВ и ПОМ
- IX Во Пролетната офанзива која траела од 25 април до 19 јуни 1944 година во Западна Македонија борбите ги водела Првата македонско-косовска бригада.
- X 1) Тетово и Гостивар
2) 19 ноември 1944 година
- XI 1) За конечно ослободување на Југославија од Македонија бил испратен XV корпус составен од македонски борци.
2) Зошто големите сили тоа не го дозволувале?

КОНТРОЛНИ ПРАШАЊА

ПРВА ГРУПА ПРАШАЊА

Заокружи ја буквата пред точниот одговор!

1. Во почетокот на 1944 година ГШ на НОВ и ПОМ го организира Февруарскиот поход. Основна замисла на овој поход беше:

- а) Конечно ослободување на западниот дел на Македонија.
- б) Да се разгори вооружената борба низ цела Македонија.
- в) Конечно ослободување на цела Македонија.

2. Есента 1944 година се воделе завршни операции за ослободување на Македонија.

Македонија беше целосно ослободена од фашистичкиот окупатор на:

- а) 19 ноември 1944 година
- б) 9 ноември 1944 година
- в) 11 ноември 1944 година

ВТОРА ГРУПА ПРАШАЊА

Дополни го она што недостасува за да биде одговорот целосен

1. На 18 август 1943 година на планината Славеј била формирана првата поголема воена единица, баталјонот _____

_____. Во него влегле борците на партизанскиот одред _____, а биле приклучени и новодојдените партизани.

2. Во Пролетната офанзива која траела од _____ до _____ во Западна Македонија, борбите ги водела _____ бригада.

ТРЕТА ГРУПА ПРАШАЊА

Пред секое прашање има кратко објаснување. Твоја задача е на празните линии да го напишеш точниот одговор!

1. Во 1943 година вооруженото востание во Македонија се повеќе се разгоруваше. Се создадоа баталјони и бригади, се формира и Првата македонско-косовска бригада

а) Кога (ден, месец, година) се формира Првата македонско-косовска бригада? _____

б) Каде е создадена таа? _____

в) Колку борци броеше таа? _____

2. Во почетокот на октомври 1943 година Главниот штаб на НОВ и ПОМ објави програмски документ во кои биле изнесени целите на НОВ на македонскиот народ.

а) Како се вика тој програмски документ? _____

б) Кога е објавен? _____